

การพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน

Knowledge Acquisition Abilities Developmental of Early Year Children By Using Learning Center-Based

เกศแก้ว จงจิตต์¹, เยาวนุช ทานาม², จิตรา ชนะกุล³, สรวงพร กุศลสง⁴ และวริยน์นันท์ สิริกรกาญจน⁵
Ketkeaw Jongjit¹, Yaowanuch Thanam², Chittra Chanakul³, Srongpom Kusolsong⁴ and Varinun Sirigongjanana⁵
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2,3,4,5}
Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2,3,4,5}
Corresponding author, Email: noolukkat11@gmail.com¹, tyaowanuch@gmail.com², chittrachanagul@gmail.com³
srongpom.p@gmail.com⁴ and sirigongjanana2050@gmail.com⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนปฐมวัยชาย-หญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนบ้านโพนสะอาด จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน 2) แบบประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยและ 3) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติจริงในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยในสัปดาห์ที่ 1-6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.41, 1.78, 2.22, 2.53, 3.00 และ 3.00 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92, 0.64, 0.99, 1.25, 0.00 และ 0.00 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน, การแสวงหาความรู้, พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the results of the development of early childhood children's ability to seek knowledge by organizing experiences that focus on learning resources. The sample group used in the research was boys and girls primary school students. Kindergarten 3 between 5-6 years old at Ban Phon Saard School, Roi-Et Province. The tools used in the research are 1) An experiential plan to develop the ability of early childhood children to seek knowledge using learning management that focuses on learning resources. 2) Assessment of Early Childhood Ability to Seek Knowledge and 3) Record of Observation of Practical Behavior in Early Childhood Seeking Knowledge. The statistics used in the research were 1) mean and 2) standard deviation.

The results showed that the development of early childhood knowledge seeking ability by providing resource-based experiences was moderate level , During weeks 1-6, The average value were 1.41, 1.78, 2.22, 2.53, 3.00 and 3.00 along the liver, and a standard deviation were 0.92, 0.64, 0.99, 1.25, 0.00 and 0.00, respectively.

Keywords: Resource-Based Learning, Seek knowledge, Early childhood education

บทนำ

แนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและประเด็นการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สำคัญของประเทศในระยะ 5 ปี การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2570 มีจุดหมายส่งเสริม “เด็กปฐมวัยเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รัฐบาลจึงมุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มให้มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของตนเอง (คณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2560) การเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในทิศทางที่เหมาะสมจะทำให้เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติต่อไป เพื่อเป็นการปรับตัวให้เด็กมีคุณภาพและเป็นไปตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมถึงความสามารถในการแสวงหาความรู้ทั้งด้านการสังเกต ด้านการตั้งคำถาม ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล และด้านการลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ นอกจากนั้นครูปฐมวัยจะต้องตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพื่อทำให้เกิดการกระตุ้นให้เกิดความสามารถในการแสวงหาความรู้และเกิดการสร้างความรู้ของเด็กปฐมวัยได้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2558, น. 4-11)

นอกจากนี้ เทพัญญา พรหมขัติแก้ว (2563) ได้เสนอว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเน้นให้เด็กให้ได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า การเรียนรู้โดยยึดแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน (Resource-Based Learning) เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เด็กจะเกิดการซึมซับประสบการณ์ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและสะสมเป็นความรู้ โดยธรรมชาติซึ่งความสามารถนี้สะท้อนถึงความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยตั้งแต่กำเนิดข้อมูลได้ด้วยตนเอง โดยครูจะมีบทบาทเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้จากกระบวนการทำงาน ซึ่งการเรียนการสอนในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโพธิ์สะอาด ในปีการศึกษา 2563

พบว่า เด็กปฐมวัยยังขาดในเรื่องของการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัยมากพอ ทำให้เด็กปฐมวัยขาดความสนใจในการเรียนรู้ รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเด็กขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (โรงเรียนบ้านโพธิ์สะอาด, 2563) จากผลสำรวจล่าสุดของกรมอนามัย พบว่า เด็กปฐมวัยร้อยละ 1 ต่อ 4 จะเกิดการล่าช้าด้านพัฒนาการโดยจะมีพัฒนาการที่พบจะมากในเด็กปฐมวัย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การนำแหล่งเรียนรู้มาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย จึงช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์และปัญหาจริง ในบริบทจริง ส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ การเชื่อมโยงข้อมูลลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ และการตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัย นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กนำความรู้มาใช้ในการตัดสินใจ และสามารถอธิบายเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งมีประสบการณ์จากการเล่นและพูดคุยอย่างสร้างสรรค์นอกชั้นเรียน ได้ผ่านการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิด ทำให้เด็กมีความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ อย่างหลากหลายและชัดเจนขึ้น (ธนวรรณ นภาศรี, 2559)

จากเหตุผลกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถของเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานผ่านชุมชนในท้องถิ่นรวมถึงมีส่วนร่วมโดยเป็นการพัฒนาการเด็กอย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้โดยใช้การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านโพนสะอาด จังหวัดร้อยเอ็ด

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านโพนสะอาด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งหมด 8 คน ทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 5-6 ขวบ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายเพียงกลุ่มเดียว โดยการสังเกตและบันทึกความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การแผนพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบฉบับที่กพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติจริงในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำ เตรียมความพร้อม เด็กมีร้องเพลงประกอบจังหวะก่อนเข้าสู่เนื้อหาและ ในบางหน่วยจะมีการออกสำรวจเมื่อเสร็จกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลงจะสร้างข้อตกลงกับเด็กในการทำกิจกรรม

ขั้นสอน ก่อนพาเด็กลงสำรวจหรือทำกิจกรรม ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมและเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมให้ความรู้ในเนื้อหา เช่น หน่วยวัดป่าศรีประชาพัฒนาราม ครูได้พาเด็กสำรวจวัดตามแผนและเด็กนำความรู้ที่ได้เล่าเรื่องราวในชั้นเรียน อีกทั้งขั้นสอนบางหน่วยเป็นหน่วยอาหารพื้นบ้านได้เชิญแม่ครัวมาให้ความรู้ในกิจกรรม เด็กได้สนุกสนานเรียนรู้ ได้ลงมือทำร่วมกับกลุ่มเพื่อน

ขั้นสรุป เสร็จกิจกรรมครูสรุปความรู้ที่ได้กับเด็กพร้อมให้เด็กแสดงผล

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยเน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐานจำนวน 6 หน่วย ดังนี้

1.1 หน่วยแปลงนา เรื่อง ข้าวโป่ง ข้าวชนิดต่าง ๆ วิธีการปลูกข้าว

1.2 หน่วยต้นไม้ที่รัก เรื่อง ลักษณะของต้นไม้ ราและหน้าที่ของราก ประเภทของต้นไม้

1.3 หน่วยอาหารพื้นบ้าน เรื่องข้าวจี๋ บัวลอย ส้มตำ

1.4 หน่วยเรื่องของไก่ เรื่องลักษณะของไก่ ประโยชน์ของไก่ การเจริญเติบโตของไก่

1.5 หน่วยกล้วยในสวน เรื่องสำรวจกล้วย กล้วยแสนอร่อย กระทั่งจากกล้วย

1.6 หน่วยวัดป่าศรีประชาพัฒนาราม เรื่องการปฏิบัติตน การเข้าวัด การทำบุญตักบาตร วันพระ

2. แบบประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย

3. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติจริงในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติ ในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการประสบการณ์ที่เน้นแหล่งการเรียนรู้เป็นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ในการวิจัย และวิธีการเรียนให้นักเรียนทราบ เพื่อทำความเข้าใจให้กับนักเรียน

2. การทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน 18 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ละ 40 นาที

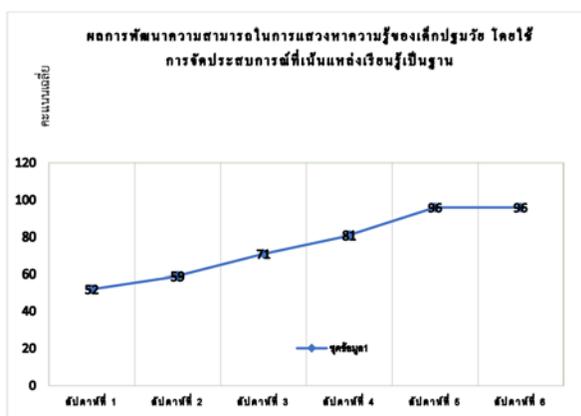
3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยและทำการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติจริงในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย จากการจัดประสบการณ์พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยเน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อศึกษาพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยเน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มี ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน ระหว่างสัปดาห์ที่ 1- 6 และผลการประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้เด็กปฐมวัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 6 พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถ

ในการแสวงหาความรู้ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายสัปดาห์ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92

สัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64

สัปดาห์ที่ 3 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99

สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25

สัปดาห์ที่ 5 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

สัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติจริงในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย มาสรุปและบันทึกผลโดยภาพรวม เป็นรายบุคคล

พบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้โดยเด็กแสดง พฤติกรรมการสังเกต การตั้งคำถาม การเชื่อมโยงข้อมูล การลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ ผ่านการปฏิบัติจริง ในหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยแปลงนา หน่วยต้นไม้ที่รัก หน่วยอาหารพื้นบ้าน หน่วยเรื่องของไก่ หน่วยกล้วยในสวน และหน่วยวัดป่าศรีประชาพัฒนาราม

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยสัปดาห์ที่ 1 - 6 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 สัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้

ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 สัปดาห์ที่ 3 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.25 สัปดาห์ที่ 5 และสัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 6 ความสามารถในการแสวงหาความรู้มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจมีสาเหตุเนื่องจาก เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐานทำให้เด็กมีความสามารถในการแสวงหาความรู้สูงขึ้น เป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีการลงมือปฏิบัติจริง มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ร่วมกับประชาชนชาวบ้านมาให้ความรู้ที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์และเนื้อหา อีกทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งรวมความรู้และประสบการณ์ตรง ในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ที่เด็กปฐมวัยจะได้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ตามความสนใจ สอดคล้องกับ อนงค์ศิริ วิชาลัย (2552) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากสภาพจริง และสอดคล้องกับ ลัดดา ประสบคำ, อรพรรณ บุตรกัตัญญ และชลาธิป สมานิติ (2566) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสูงขึ้น เด็กสามารถใช้คำถามปลายเปิดถามในสิ่งที่ตนเองสงสัย หาข้อมูลและอธิบายสิ่งที่ค้นพบ ร่วมกันกับเพื่อนวางแผนสืบค้นได้ ใช้ประสาทสัมผัสในการเก็บข้อมูลสะท้อนความคิดผ่านการวาดภาพ คิดเชื่อมโยงจากสิ่งที่ค้นพบ เพื่อนำเสนอและสื่อสารได้ สอดคล้องกับวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ (2556) ที่ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัยสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อม โดยที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับสุรางค์ โค้วตระกูล (2556)

กล่าวว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน ช่วยให้ครูมีความเข้าใจในกระบวนการจัดประสบการณ์ มีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ได้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สูงสุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับธิดาพร เทวัญประทานพร (2559) กล่าวว่า ความสามารถในการแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การประเมินความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับปฏิบัติได้มากในทุกด้าน เด็กได้เรียนรู้จากการค้นหาด้วยตนเอง การลงมือทำอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดความเข้าใจจากการสังเกต การตั้งคำถาม วางแผน สืบค้น การใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การใช้ข้อมูลมาสร้างความเข้าใจ และเผยแพร่ความรู้ที่ค้นพบ ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน เน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทำหลายสนุกสนาน เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและใช้ทักษะต่าง ๆ พร้อมกับการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติมาใช้ ทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทุกด้านได้เป็นอย่างดี เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้และกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงทำให้เด็กเกิดความสามารถขึ้น

2. ความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย ภายหลังการทดลอง พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสวงหาความรู้สูงขึ้นกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเหตุผลเนื่องจากครูได้จัดกิจกรรมที่ทำหลายตื่นตื่น สนุกสนาน ดึงดูดความสนใจเด็กสอดคล้องกับพจนานทรัพย์สมาน (2549) ได้กล่าวว่าความสามารถในการแสวงหาความรู้ การคิดและปฏิบัติตามลำดับขั้น โดยวางแผนกำหนดขอบเขตวิธีการเรียนรู้สามารถวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ได้ จากการจัดประสบการณ์ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ระบุแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเป็นแหล่งศึกษาตามความสนใจและความต้องการ ปลูกฝังการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเสริมสร้างด้วยประสบการณ์ตรง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับสินินาฏ แสงเพชร (2562) ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมมีทักษะ สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ โดยมีวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากการตั้งคำถาม ทำให้เกิดการเชื่อมโยง โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน เด็กได้แสดงความสามารถด้านการสังเกต การตั้งคำถาม

การเชื่อมโยงข้อมูล และการลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ สามารถแสวงหาความรู้ได้หลากหลาย เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับพิมพ์วิชา วงศ์ชมพู (2562) ได้กล่าวว่า นักเรียนทุกคนได้คะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 92.44 ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ทำทาย ตื่นเต้น สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจของเด็ก และการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติมาใช้ในการจัดกิจกรรม ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ได้ใช้ทักษะต่างๆ สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่กล่าวว่าการจัดประสบการณ์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน ช่วยส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ใช้แหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำทายความคิดของเด็ก มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสามารถด้านการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาความสามารถได้สูงขึ้น

3. การศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน อภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 พบว่าการจัดประสบการณ์สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการสังเกตของเด็กปฐมวัย ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถด้านการสังเกตสูงขึ้น เนื่องจากเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีและเกิดการพัฒนาความสามารถในการสังเกต จำแนกเกิดการเรียนรู้เกิดขึ้น สอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2560) กล่าวว่าการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นฐาน ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ใช้ความสามารถ ที่เน้นด้านการสังเกต โดยให้เด็กลงมือทำด้วยตนเอง จึงส่งผลให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง

3.2 ความสามารถด้านการตั้งคำถาม พบว่าเด็กปฐมวัยสามารถตั้งคำถามได้ จากการที่ครูได้จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นของจริง ทำให้เด็กได้เกิดความสนใจ สงสัยใคร่รู้ เด็กเกิดความอยากรู้ ครูเปิดโอกาสให้ถามคำถาม ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การตั้งคำถามของเด็กปฐมวัยจะเป็นการกระตุ้นความใฝ่รู้ ความสนใจ และค้นพบความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ

วารุณี มหัทธานันท์ (2562) ได้กล่าวว่า พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจน และรูปแบบการจัดประสบการณ์ ต้องมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาและความสามารถในการแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563, น. 8) ได้กล่าวว่าครูควรเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเกิดความสงสัย ให้เด็กได้เรียนรู้สร้างประสบการณ์ด้วยตัวเอง สอดคล้องกับ ฆนัท ธาตุทอง (2559) ได้กล่าวว่า การฝึกตั้งคำถาม มีคุณค่าและความสำคัญเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้อย่างอิสระและคำตอบมีหลากหลาย ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ

3.3 ความสามารถด้านการเชื่อมโยงข้อมูล พบว่า เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากครูจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความท้าทาย เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเองขณะที่ทำกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการอยากทำกิจกรรมโดยเด็กเริ่มต้นการเรียนรู้จากการกระตุ้นโดยใช้คำถาม สอดคล้องกับสลา สามภักดิ์ (2563) ที่ได้กล่าวว่าผู้ใหญ่ช่วยเชื่อมโยงสถานการณ์ใหม่กับสถานการณ์ที่เด็กคุ้น ความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งความมุ่งมั่นของเด็กในการแสวงหาความรู้ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ที่คอยดึงความสนใจของเด็ก

3.4 ความสามารถด้านการลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบ พบว่า เด็กให้ความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่ ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมอยากลงมือทำ สอดคล้องกับกรองแก้ว ศิรินคร (2559) ที่ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบที่เน้นการสืบเสาะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ทดลองรูปแบบที่แก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรม แสดงว่ากิจกรรมเรียนรู้ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถคิดแก้ปัญหาและสามารถในการแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้น การประเมินผลการใช้เพื่อแก้ปัญหาสูงขึ้น การจัดประสบการณ์ที่เน้นการสืบเสาะเพื่อเสริมสร้างความแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐาน มีคุณค่ามากในการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งสามารถนำเอาการจัด

ประสบการณ์ มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถในการ
แสวงหาความรู้ในเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กขาดพฤติกรรมด้านการลงมือปฏิบัติค้นหา
คำตอบ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ประจำวัน ครูจำเป็นต้องเปิด
โอกาสให้เด็กทุกคนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองที่หลากหลาย จาก
การสังเกตวัตถุ สื่อ การลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบจะแสดงให้เห็น
ความสามารถในการแสวงหาความรู้ของเด็กได้ และควรระบุใน
แผนการจัดประสบการณ์ไว้อย่างชัดเจน

1.2 สถานการณ์ที่ใช้ควรเป็นสิ่งกระตุ้น และส่งเสริมให้เด็ก
ต้องการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ถ้าเด็กได้รับคำถามที่กระตุ้นจะ
ช่วยให้เด็กแสดงพฤติกรรมแสวงหาความรู้ได้มากขึ้น

1.3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นแหล่งเรียนรู้เป็นฐานในบางจัด
กิจกรรมจำเป็นต้องอยู่ในความดูแลของครูอย่างใกล้ชิด กิจกรรม
เป็นลักษณะการสำรวจ เพื่อความปลอดภัยของเด็กจึงควรจัดสถานที่
ให้มีความเหมาะสม ปลอดภัยต่อการเรียนรู้ และปลอดภัยสำหรับเด็ก

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงการจัดประสบการณ์แหล่งเรียนรู้เป็น
ฐานเรื่องอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้
ของเด็กปฐมวัย เช่น การจัดประสบการณ์เรื่องเห็ดในท้องถิ่น และ
ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษากการจัดประสบการณ์เรื่องอื่นๆ ที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการตั้งคำถาม การเชื่อมโยงข้อมูล และการลงมือ
ปฏิบัติค้นหาคำตอบของเด็กปฐมวัย

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแสวงหา
ความรู้ในระดับการศึกษาชั้นอื่นๆ เช่น ระดับประถมศึกษา
มัธยมศึกษา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา
ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้การช่วยเหลือ ตลอดจนตรวจสอบ
เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์
จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวนุช ทานาม อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, รองศาสตราจารย์
ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร
กุลสง คณาจารย์ทุกท่านที่ปราสาทวิชา ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย
ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ
ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรองแก้ว ศรินคร. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์
ที่เน้นการสืบเสาะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิด
แก้ปัญหาและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของ เด็ก
ปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดบูรพาภิราม.
วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ร้อยเอ็ด.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561).
แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560- 2564.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ เจ.เอส. การพิมพ์.
- ฉันท ชาติทอง. (2559). *หลักการจัดการเรียนรู้*. นครปฐม:
เพชรเกษมการพิมพ์.
- เทพกัญญา พรหมชาติแก้ว. (2563). *เรียนรู้แบบสืบเสาะสำหรับปฐมวัย*.
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

- ธิดาพร เทวัญประทานพร. (2559). *การพัฒนากิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยการจัดประสบการณ์แบบโครงการร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาและทักษะการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนาวรรณ นภาศรี. (2559). *การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดระดับอนุบาล-ประถมต้น*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพ็ญวิภา ยินดีสุข. (2560). *ทักษะ 7C ของครู 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2558). *ศาสตร์การคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิมพ์ธิดา วงศ์ชมภู. (2562). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลัดดา ประสพคำ, อรพรรณ บุตรกัตติญญ และชลธิศป สมานิติ. (2566). *ผลของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กปฐมวัย*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- โรงเรียนบ้านโพนสะอาด. (2563). *ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.psa.ac.th>.
- วารุณี มหัทธินันท์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา และ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2*. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*.
- วราพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2556). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21: 21st Century skills: Rethinking how students learn*. สำนักพิมพ์ไอเฟ่นเวิร์ส.
- สลา สามีภักดี. (2563). *มนุษย์เรียนรู้อย่างไร: สมอง จิต ประสบการณ์โรงเรียน ฉบับขยายเนื้อหา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิรินาฏ แสงเพ็ชร. (2562). *การจัดประสบการณ์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะ พื้นฐาน ทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านโคกพนมดี*. จะเข็งเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *แนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในยุค ดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้เรียนปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2552). *เอกสารคำสอนรายวิชาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.